

A Magyar Honvédség Altiszti Akadémia államilag elismert Honvéd altiszt képzésének elemző áttekintése, összefoglalása 2012-től 2019-ig

A Magyar Honvédség Altiszti Akadémia, mint katonai szakképzésre és katonai kiképzésre kijelölt szervezet (továbbiakban: MH AA) a Magyar Honvédség Szentendrei Kiképző Központ és a 2019. július 31-ei hatállyal beolvadással, külön megszüntető okirattal megszűnt Magyar Honvédség Kinizsi Pál Tiszthelyettes Szakképző Iskola (továbbiakban: MH KPTSZI) jogutódjaként, a 2012. május 30-án kelt 772-13/2012. nyilvántartási számú alapító okirat¹ szerint, 2012. augusztus 1-jétől kezdte meg a működését. Feladatát, az alapító okiratban rögzített szentendrei székhellyel és a repülőműszaki képzéseket megvalósító szolnoki telephellyel kezdte meg, ahogy azt a jogelőd MH KPTSZI intézmény is végezte.

Felvetődhet a kérdés, hogy miért éppen az Akadémia megnevezést kapta a köznevelési és katonai szakképzési feladatokat ellátó szervezet? Egyrészt mert a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet 123. § (5) bekezdése erre lehetőséget biztosított, másrészt a katonai vezetés részéről elvárásként fogalmazódott meg, egy a feladatát jobban megjelenítő és a katonai hagyományokat is tükröző elnevezés. Az Akadémia megnevezés alkalmazása előnyösnek bizonyult, mert így az alapítást követő évek köznevelési/szakképzési intézményi névváltozásai – gondolok itt az azonos képzési feladatokat ellátó szakközépiskolai, majd szakgimnáziumi és a tervek alapján a közeljövőben technikumi megnevezéssel futó intézményekre –, az MH AA-t nem érintette. A megalapítást követően az MH AA, a szakképzési- és belső altisztképzési-, nyelvképzési feladatait – ahogy jelenleg is – az MH AA Oktatási Szervek Köznevelési Intézmény szervezeti egységével látja el, melynek igazgatói feladatait a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (továbbiakban: Hjt.) 234. § (2)-(3) bekezdése értelmében, jelen pillanatban a parancsnok szakképzési helyettes gyakorolja. A köznevelési/szakképzési feladatok mellett az MH AA a honvéd altisztjelöltek és a legénységi állomány vonatkozásában alapkiképzési, a Magyar Honvédségben (továbbiakban: MH) hasznosítható belső- és tanfolyamrendszerű képzési, nyelvi felkészítési és nemzetközi kiképzési feladatokat is ellát. A legénységi állomány alapkiképzési feladatait 2019 szeptemberétől már nem az MH AA végzi.

A szervezeti változás és az elnevezés nemcsak a katonai szakképzést folytató szervezet felépítésére, hanem az államilag elismert, régi nevén Honvéd tiszthelyettes I-es szakképesítést leváltó új, Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés képzési idejét és követelményrendszerét is érintette. A képzési követelményeket rögzítő, a honvédelemért felelős miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 19/2012 (VIII. 28.) HM rendeletben megjelentetett, új követelmények szerinti Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) néven futó szakmai képzést, az MH AA 2012. szeptember 03-án kezdte meg első alkalommal. A polgári szakképzésben, a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (továbbiakban: Szt.) szerinti új rendszerű szakképzést, az akkori szakképzésért felelős Nemzetgazdasági Minisztérium mellett, egyedül a Honvédelmi Minisztérium (továbbiakban: HM) volt képes 2012 szeptemberétől elindítani. Országosan, az új szakképzési keretek szerinti iskolai rendszerű képzés 2013. szeptember 02-től került elindításra.

A katonai szakképzésben új bementi követelményként jelent meg az angol alapfokú komplex nyelvvizsga, továbbá a képzési időt egy évről két évre emelték, ezzel is biztosítva az altisztek jobb felkészítését. A képzésbe beépítésre került az angol NATO STANAG 6001 1.1.1.1 nyelvvizsgára felkészítő képzés, amely egyben új követelményként a szakmai vizsgára

---

¹ Forrás: https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso/!KIR_Intezmenykereso/Intezmeny/Index/100526

bocsájtás feltételei közé is felvételre került. A kerettantervben szereplő informatikai képzésre tekintettel további vizsgára bocsátási követelményként, az egyes szakképesítési kimenetekhez rögzítésre került az ECDL START vagy a 7 modulós teljes ECDL vizsga csakúgy, mint a „B” és egyes kimenetek vonatkozásában a „C” kategóriás jogosítvány megléte. A felsorolt követelmények némelyike a korábbi Honvéd tiszthelyettes I-es szakképesítés képzési rendszerben is szerepelt vizsgára bocsátási követelményként, de általánossá és az összes kimenethez rögzítve az új Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés esetében kerültek meghatározásra. A korábbi képzési rendszerben szereplő harmincegy kimenetből, 2012 szeptemberétől felmenő rendszerben több elhagyásra – elsősorban parancsnoki kimenetek –, vagy összevonásra került. Az összevonások miatt több kimenet esetében a képzés két évre növelése nem jelentette automatikusan a képzési idő megduplázását sőt, ahol három kimenet is összevonásra került, ott igazi képzési idő növekedésről nem is beszélhettünk. Az összevonások és törlések eredményeként a korábbi harmincegyről az új Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés kimeneteinek száma – az ismételt módosítások eredményeként mára – tizenötre csökkent. Fájó pont, hogy pont azok a parancsnoki kimenetek kerültek törlésre az iskolai rendszerű képzésből, amelyek a fiatalok számára a legvonzóbbak, így ez is hatással volt arra, hogy a 2010 előtti akár tíz-tizenháromszoros túljelentkezés drasztikusan lecsökkent a 2010 utáni évekre. A parancsnoki képzések iskolai rendszerből történő kivezetése stratégiai elgondolás volt. A parancsnoki szakok vonatkozásában, az őrmesteri állomány legénységi állományból, belsőképzés keretében történő utánpótlása került preferálásra azért, hogy ezekre a területekre már tapasztalt, katonaviselt állomány kerüljön be a képzésbe. Az iskolai rendszerű képzésben a parancsnoki képzések közül csak a parancsnoki ágazat, ABV védelem² és a parancsnoki ágazat, légvédelmi rakéta és tűzér szakmairányok maradtak meg, melyek az MH AA-n a vizsgált és bemutatott időszakban, a legnagyobb számban indított képzések közé tartoztak.

Eredményként lehet megemlíteni az új rendszerű képzésben az 1/13 évfolyamon tanulmányokat folytató honvéd altiszt-jelölt hallgatók egyhónapos, Németországban a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar (továbbiakban: NKE HHK) honvéd tiszt-jelölt hallgatóival közösen végrehajtott Hohenfels-i kiképzést, melyet a tanév második félévében hajtottak végre 2017. évtől kezdődően. Az első két évben, a képzés idejét a szorgalmi időszak keretéből kellett kigazdálkodni, ami főleg az első végrehajtás során a 2016/2017 tanév második félévében okozott komoly nehézségeket, hiszen az időkeretet már a folyó tanévben kellett a képzés átszervezésével szabaddá tenni. Ezen tapasztalatok alapján, a nemzetközi kiképzés a 12151-17 Altishti alapfeladatok modulban az Altishti vezetői gyakorlat elmélete és gyakorlata megnevezéssel került rögzítésre a szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016 (VIII. 31.) NGM rendeletben szereplő Honvéd altiszt szakképesítés kerettantervének módosításában³, amely kerettanterv 2018 szeptemberétől került bevezetésre felmenő rendszerben. Ez a kerettantervi és szakmai vizsgakövetelmény változtatás⁴ volt az, ami a bementi követelmények változtatásával az angol alapfok mellett, a német és a francia alapfokú nyelvvizsgát is felvette a nyelvi bemeneti követelmények közé. Ezzel párhuzamosan ugyanezzel a módosítással egyidőben törölték a képzésből az angol NATO STANAG 6001 1.1.1.1 nyelvvizsgára történő felkészítést és az ehhez kötött szakmai vizsgára bocsátási nyelvi követelményt. A nyelvképzés elhagyásával felszabadult időkeretet a szakmai képzések növelésére és a már említett nemzetközi kiképzés órakeretének biztosítására fordították.

---

² ABV védelem: Atom-, biológiai- és vegyivédelem.

³ 24/2017 (VIII. 31.) NGM rendelet a szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016 (VIII. 31.) NGM rendelet módosításáról.

⁴ 13/2018 (VIII. 31.) HM rendelet a honvédelemért felelős miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 19/2012 (VIII. 28.) HM rendelet módosításáról.

Sajnálatos módon az alapító okiratban az iskolai rendszerű képzésre vonatkozó engedélyezett beiskolázási létszám (100 fő) nem került megemelésre, így a korábbi évi 100 fő maximális évenkénti kibocsátás a képzési idő két évre emelésével már a kezdettől fogva meghatározta az éves kibocsátás 50 fő maximumát, ami már akkor is látható volt, hogy kevés.

A két éves képzésre történő átállás további következménye volt, hogy 2013 júniusában a honvéd altiszt iskolai rendszerű katonai szakképzésben nem történt kibocsátás és az iskolai rendszerű képzésből altisztavátás, mert a kétéves képzésre történő átállás eredményeként a tanulmányokat folytató honvéd altiszt-jelöltek ekkor még csak az első évfolyam tanulmányait zárták le.

A cikk további részében az MH AA felvételi és beiskolázási adatait 2012-től 2018-ig, míg a végzési kibocsátási adatait 2014-2019 közötti vizsgáztatási adatok alapján elemzem és mutatom be. A felvétellel kapcsolatos adatokat, azért csak 2018-ig tudom elemezni, mert az „Acélkocka” altisztképzési rendszerre történő átállás miatt, a 2019/2020 tanévben az 1/13. évfolyamra nem történt beiskolázás az iskolai rendszerű altisztképzésre. Jelenleg az MH AA kizárólag csak a befejező, a 2/14. évfolyamon folytat nyolc kimenet vonatkozásában altisztképzést, huszonnyolc fővel.

Felvételi adatok, pályára irányítás, megtartás, lemorzsolódás elemzése:

A MH AA, mint kizárólag szakképzési évfolyammal működő szakgimnázium, a felvételi eljárás folyamatát a mindenkori tanév tanérendje rendelet⁵ időkereteinek megfelelően, a középfokú intézmények felvételéhez tartozó felvételi információs rendszeren kívül, a toborzó irodákban⁶ beadott jelentkezési lap alkalmazásával valósítja meg. Jellemzően, minden év október 20-ig az MH AA honlapján nyilvánosságra kell hozni a felvételi tájékoztatót és közzé kell tenni az indítandó szakképesítés kimenetek megnevezését.

A képzés megnevezése mellett, tekintettel arra, hogy az Szt. 84. § (5a) és (5d) bekezdése alapján a kormány beiskolázásra vonatkozó szakmaszerkezeti döntése a beiskolázható létszámok vonatkozásában nem terjed ki a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítésekre, ezért a honlapon kerül feltüntetésre az egyes kimenetekre felvehető honvéd altiszt-jelöltek száma. A felvehető tanulók száma és a Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés indításra kerülő kimenetei, a mindenkori adott tanévre vonatkozó, honvédelmi miniszter által jóváhagyott éves beiskolázási tervben kerül meghatározásra, azaz a beiskolázási létszám meghatározása terén minden esetben érvényesülhet a HM és az MH igénye.

A felvételi eredményességének és a jelentkezők számának növelése érdekében nem csak a toborzó irodák, hanem az MH AA is jelentős pályára irányítási tevékenységet folytat. Részt vesz a fiatalok nyári katonai táboroztatásában, az éves EDUCATIO szakkiállításokon, továbbá iskolák és önkormányzatok felkéréseinek is eleget tesz. Kiemelt szerepet kap a Jutas-i hagyományok ápolása, ennek keretében kifejezetten jó kapcsolatot ápol Veszprém és Balatonakarattya településekkel. Évente három alkalommal tart nyíltnapot, melyeken fogadják az érdeklődő diákokat és bemutatják, hogy milyen feltételek között, milyen képzések keretében folytathatnak majd tanulmányokat az MH AA-n, ha ezt az intézményt választják továbbtanulásuk színhelyének. Egy alkalommal, általában december második csütörtöki napján központi nyíltnap szervezése történik Szentendrén. A további két alkalommal, jellemzően január harmadik csütörtöki napján „szeparált” nyíltnap kerül végrehajtásra, ahol a repülőműszaki képzések vonatkozásában a szolnoki telephely, és a szentendrei székhely is az indítandó képzéseivel külön-külön mutatkozik be az érdeklődőknek.

Azok a középiskolai végzős és érettségizett diákok, akik tanulmányaik folytatásához az MH AA-t választják, a katonai toborzás rendjéről szóló 64/2017. (XI. 30) HM utasítás 2.

⁵ Jelen tanévben: a 2019/2020. tanév rendjéről szóló 11/2019. (VII. 03.) EMMI rendelet.

⁶ <http://www.hadkiegeszites.honvedseg.hu/hknyptoborzoirodak>

mellékletében közzé tett jelentkezési lapon, a már említett toborzó irodákon adhatják le jelentkezési lapjaikat. Ez a jelentkezési mód eltér a polgári szakképzés zárt rendszerű jelentkezési rendjétől, de a jelentkezés tanévrendje rendeletben rögzített határideje – általában február 19-e –, a katonai képzés esetében is érvényes. Tekintettel arra, hogy a jelentkezési rend nem zárt, a megadott határidőt követően is befogadásra kerülnek a később érkező jelentkezési lapok annak érdekében, hogy nagyobb merítési lehetőség lehessen a jelentkezők közül. Minden törekvés ellenére a jelentkezők száma a vizsgált 2012-2018 időszakot tekintve soha nem haladta meg a felvételre kerülő létszám négyszeresét. Az úgynevezett túljelentkezés, általában 3,5-3,95 között mozgott.

A felvételi követelményeket a szakmai és vizsgakövetelményrendelet⁷, a felvételi eljárás folyamatát pedig a már említett, iskola honlapján elérhető felvételi tájékoztató határozza meg. A 2004-2010-es években tapasztalt tíz-tizenháromszoros túljelentkezés mértékének drasztikus csökkenése – 100 fő felvehető létszámra és nem az 50 fő felvehető tanulóra vetítve – a nyelvi, az angol alapfokú komplex nyelvvizsga követelmény bevezetésének is betudható. A 2018 szeptemberétől bővített német és francia alapfokú komplex nyelvvizsga követelmény bemenetre gyakorolt hatását még nem lehet kimutatni, mert csak egy alkalommal történt felvétel ezen peremfeltételek mellett. Ahogy már említettem, az iskolai rendszerű altisztképzésre az MH AA a 2019/2020 tanévre nem folytatott felvételi eljárást, mert az „Acélkocka” belső rendszerű altisztképzés⁸ került elindításra, 2019 év elején csak erre az utóbbi képzésre történt toborzás.

A felvételi eljárás folyamatában, a jelentkezést követően, Kecskeméten a katonai kórházban, előre rögzített időpontban, mintegy egy hónap időintervallumban – általában március utolsó és április első három hete között – történik meg a felvételizők fizikai állapotfelmérése és pályaalkalmassági vizsgálata⁹ (AVI¹⁰). A jelentkezők számára tekintettel, mindenki kiértékelésre és elküldésre kerül a fizikai és pályaalkalmassági vizsgálatra. A vizsgált időszakban az alkalmassági vizsgálaton nem megjelent vagy alkalmatlan minősítést szerzett felvételizők aránya átlag 41,39% volt!

Az MH AA-n megszervezett felvételi eljárásra csak a fizikai és pályaalkalmassági vizsgálaton alkalmas minősítést szerzett felvételizők kerülnek berendelésre. Tekintettel arra, hogy az emelt szintű nyelvi érettségi meghatározott szintű teljesítése megfeleltethető alapfokú nyelvvizsgának¹¹, ezért a nyelvi követelmények és a megszerzett érettségi eredmények igazolása minden esetben ebben az időszakban történik meg csakúgy, mint az erkölcsi bizonyítvány bemutatása, a felvételi feladatlap megírása¹² és a pályaorientációs beszélgetés. A nyelvvizsga követelmények miatt nem megfelelő felvételizők aránya átlagosan 8,9% volt, érdekes hogy a 2017. és a 2018. tanév felvételi eljárása során volt ez az érték magasabb, 11,48% és 14,29%.

Meglepő folyamatot lehetett megfigyelni 2016-tól kezdődően. 2016-2018 években tartott felvételi eljárás során $\approx$ 18% volt azok aránya, akik Kecskeméten megfeleltek a fizikai és pszichikai vizsgálaton, de a felvételi eljáráson a kiértékelés ellenére sem jelentek meg. Ennek magyarázata bizonytalan. Lehet, hogy már más továbbtanulásként megjelölt intézménybe felvették és erről értesítést kaptak, ezért nem jelentek meg, de az is lehet, hogy a nyelvvizsga követelményt nem teljesítették és így értelmetlennek tartották a megjelenésüket.

---

⁷ Jelenleg hatályos rendelet: a honvédelemért felelős miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 19/2012 (VIII. 28.) HM rendelet.

⁸ a Magyar Honvédség belső altisztképzési rendszeréről szóló 248/2019 MH PK intézkedés szabályozza.

⁹ 10/2015. (VII. 30.) HM rendelet a katonai szolgálatra való egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságról, valamint a felülvizsgálati eljárásról szóló rendelet alapján.

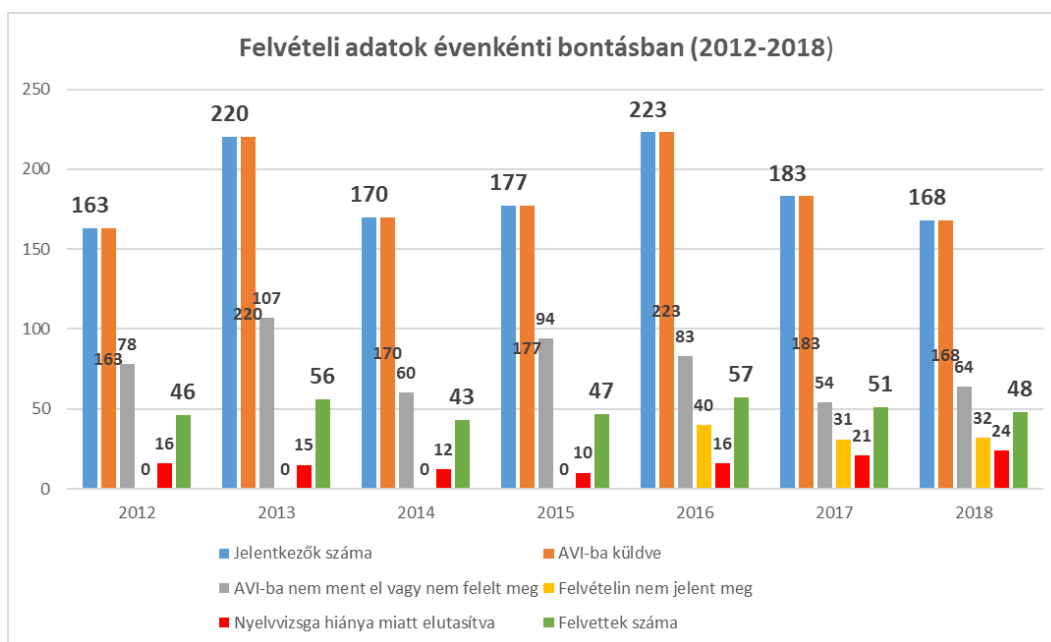
¹⁰ AVI: Alkalmasság Vizsgáló Intézet (Kecskemét).

¹¹ Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997 (VI. 13.) Kormányrendelet 45. § (4) bekezdése.

¹² Megírása, számonkérése, a jelentkezők létszámától függ.

A fenti lemorzsolódásokat összegezve, az alkalmassági vizsgálaton alkalmatlan vagy nem megfelelt minősítést kapott, nyelvvizsgával nem rendelkező és a felvételi eljárás nem megjelent felvételizők jelentkezők létszámára vetített lemorzsolódása a vizsgált 2012-2018 időszakban átlagosan $\approx 58\%$ -os volt, de 2018 évben ez a szám elérte 71,43%-ot!

Az **I. ábra** nem mutatja azokat a felvételizőket, akik az eredményes felvételi eljárást és a kiértékelést követően nem jelentek meg a beiratkozáskor. Azokat a személyeket sem mutatja – az augusztus 20-át követő bevonulást követően –, akik az alapkiképzés első hetében távoztak a képzésről. Ezen személyek pótlását, a felvételi eljárásban az adott kimenetre jelentkezők rangsorában soron következő személyek, legkésőbb szeptember első hetének végéig történő behívásával lehetett feltölteni. Ez az az időpont a szeptember első hétfőjét a tanévkezdést követően, amikor Középiskolai Információs Rendszerben a honvéd altiszt-jelölt tanulók beiratkozási adatait rögzíteni kell.

1. ábra Az MH AA felvételi adatai évenkénti bontásban (2012-2018)¹³

A felvételi eljárás minden esetben ágazat/szakmairányra történik meg, annak ellenére, hogy az első félév tananyag tartalma mindenki számára megegyező. A honvéd altiszt-jelölt hallgatók részére, pont emiatt a tanulmányi átfedésre tekintettel van lehetőség az első tanulmányi félév végéig a Hjt. 236. § (1) bekezdésében biztosított ágazat, vagy szakamirány váltásra.

Mi az oka ennek az alacsony jelentkezésnek? Nem lehet csak a nyelvvizsga bemeneti követelmény megjelenésének a rovására írni a dolgot. Biztosan szerepet játszik benne a generációelmélet „Y” generációs korosztály jellemzője, de biztosak lehetünk abban is, hogy a drasztikusan lecsökkentett évenkénti 50 fős beiskolázási létszám és a jelentkezők 163-223 fő közötti létszáma rosszabb arányt mutat az évente mintegy 70000 fő érettségi bizonyítványt kapott diákok számához, mint a 2012 előtti 1000-1300 fő jelentkezői létszám. Számolva azzal a körülménnyel, hogy a jobb iskolákból kevésbé, és az ország bizonyos megyéinek iskoláiból alig jelentkeznek tanulók, lényeges különbség látható az MH AA és a korábbi képzést folytató MH KPTSZI, köznevelési intézmények irányába történő penetrációjában.

Ezen a gyenge jelentkezési és megfelelési arányon a középiskolákban 2005-óta választható közismereti érettségi vizsgatárgyként a HM tárca által kijánlott és megjelenő Katonai alapismeretek szabadon választható érettségi vizsgatárgy sem változtatott jelentősen. A bevezetést követő évek tapasztalatai alapján többszöri szerkezeti és tartalmi változtatáson, majd

¹³ Forrás: Saját szerkesztés.

2017-től névváltoztatást követően a Honvédelmi alapismeretekként közép- és emelt szinten is letehető érettségi vizsgatárgy sem hozott jelentős változást. Pedig a tantárgy szerepe jelentős, mert kis ráfordítással nagy érdeklődő tömeget lehet megszólítani a fiatalok közül olyanokat, akik már meglévő ismeretek birtokában választhatnak katonai hivatást.

Érdekes a HM fenntartású debreceni Kratochvil Károly Honvéd Középfokú- és Kollégium szerepe. Nem vizsgálva most azt, hogy hány főt ad a katonai szakmai középfokú- és felsőoktatásnak az intézmény, érdekes megemlíteni, ha sok hallgatót ad akkor sok potenciális polgári iskolából jelentkező személyt szorít ki a lehetséges jelentkezők közül, ha keveset ad, akkor meg látszólag nem jól működik. Működése, inkább szimbolikus és gesztor értékű, összehasonlítva a kibocsátási létszámukat az érettségizők mintegy évi 70000 fő-jével, akik egy hatékony pályára irányítás mellett potenciális jelentkezők lehetnek.

Sajnálatos, hogy az erőteljes toborzói tevékenység ellenére is volt olyan év, amikor több megyéből egy sem, vagy csak egy-két fő jelentkező adatlapját tudta felmutatni a toborzó rendszer.

Érdekes törekvés volt a HM szakképesítések hiány-szakképesítésként történő szerepeltetése. A vonatkozó kormányrendelet¹⁴ 5. számú mellékletében a 2017/2018 tanévben, Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megyében, a Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés hiány-szakképesítésként került felévétele. A szakmaszerkezeti döntést tartalmazó kormányrendelet, és a hiány-szakképesítéshez tartozó ösztöndíj kifizetését szabályozó, a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjról szóló 252/2016. (VIII. 24.) Kormányrendelet értelmében, összhangban a támogató Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal támogatási szerződésében foglaltakkal, a honvéd altiszt-jelölt, szakképesítéssel nem rendelkező tanulói számára két évfolyamon is, a 2/14. évfolyamon tanulók részére tanulmányi eredménytől függően, 20000-50000 Ft közötti ösztöndíj volt biztosítható. Sajnos ennek a lehetőségnek a pályára irányító hatását nem lehet kimutatni, mert ezen az egy alkalmon kívül többször nem szerepelt a katonai szakképesítés hiányszakképesítésként annak ellenére, hogy az ösztöndíj kifizetése nem terhelte a HM-tárca költségvetését. Különösen éles, a jelenlegi tanévben 2019/2020-ban a kontraszt az államilag elismert 2/14. évfolyamon tanulmányokat folytató honvéd altiszt-jelölt hallgatók és „Acélkocka” képzésben, szerződéses legénységi állományúként résztvevő őrmester jelöltek juttatása között.

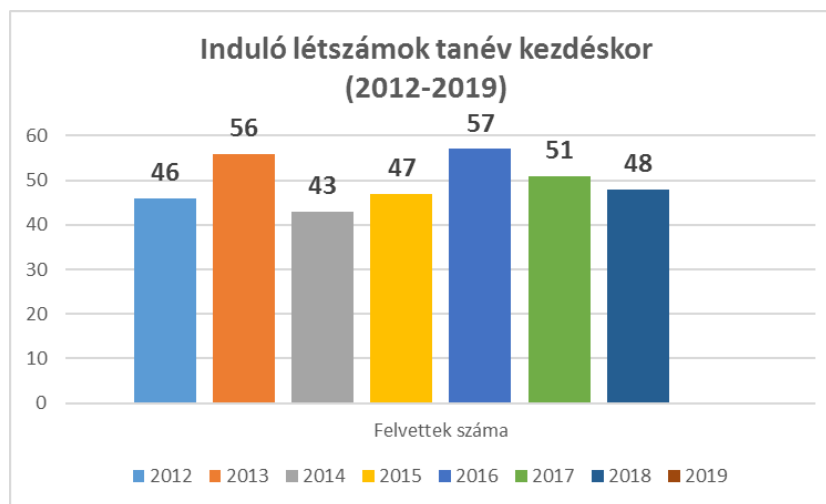
Új elemként jelent meg a HM-tárca részéről a 2017/2018 tanévben elindult honvéd kadét, igazgatási ügykezelő mellék-szakképesítést adó szakgimnáziumi képzés, ami bevallottan vagy nem bevallottan, pályaválasztási szakképzés. A képzés bővítése várható¹⁵, pedig határfoka megkérdőjelezhető. A képzési időtartam hosszú, négy vagy öt év. Tizennégy illetve tizennyolctizenkilenc éves fiatalokat vesznek részt a képzésben attól függően, hogy a tanuló marad-e az utolsó szakképzési évfolyamra vagy sem. A képzés a polgári szakképzésben, Szakképzési Centrumokban valósul meg, amelyek nem HM fenntartású intézmények, így nehézkes a katonai szocializáció megvalósítása. Problémát jelent a célkorosztály az oktatható szakmai ismeretek vonatkozásában is, hiszen kiskorúak, korlátozottan cselekvőképesek. Hasonló kérdőjel az MH technikai korszerűsítéséből fakadó új eszközök és az ezekhez szükséges ismeretek biztonsági okokból megkérdőjelezhető oktathatósága. Ha az előzőekhez hozzávesszük, hogy a képzési forma hosszú, minőségi végrehajtása komoly HM és MH támogatást, anyagi- és humán erőforrást igényel úgy, hogy az alap katonai és a fegyvernemi képzést még ezután kell megvalósítani, akkor érdemes elgondolkodni a képzési forma üdvözítő mivoltán. A képzéshez a szakmai tanárképzés sem biztosított, ennek kidolgozása csak formálódó folyamat. Jelenleg a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 98. § (14) bekezdés b)

¹⁴ 2017/2018 tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2017/2018 tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről szóló 317/2016 (X. 25.) Kormányrendelet.

¹⁵ 229/2019. (IX. 30.) Korm. rendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet módosításáról.

pontjában rögzített kivételszabály értelmében, százhusz órás pedagógus-továbbképzés keretében elsajátítható a katonai ismeretek oktatásához szükséges ismeretanyag.

Hány fő kezdte meg a honvéd altiszt iskolai rendszerű képzést (**2. ábra**)? És mekkora a lemorzsolódás a képzés során (**3. ábra**)? Vetődik fel a kérdés. A felvételi eljárás eredményeként 2012 szeptember és 2018 szeptember között 348 fő kezdte meg a képzést. Miért nem 350, amikor az alapító okirat engedélyezett létszámából az 50 fő/év beiskolázása lenne kikövetkeztethető? Lemorzsolódást nem feltételezve, elméletileg évi 50 fő beiskolázása lenne megvalósítható a kezdő évfolyamon. Nyilván ha van lemorzsolódás a 2/14. évfolyam megkezdéséig, akkor ez a szám a vizsgált időszakban összesen még több is lehetne mint 350 fő, hiszen az alapító okirat az engedélyezett 100 fő nappali tagozaton tanuló iskolai rendszerű létszámot nem határozta meg évfolyamonkénti bontásban, csak a székhely és telephely vonatkozásában tesz megosztást (Szentendre: 80 fő, Szolnok: 20 fő). Ha a 2/14. évfolyamra a lemorzsolódás mértéke már biztosított lehetőséget 50 főnél nagyobb kezdőlétszám felvételére, akkor az engedélyezett maximális létszám betartásával ez a lehetőség a felvételi eljárásban kihasználásra került, erre utalnak az 50 fő feletti létszámok. Az 50 fő alatti létszámok egyrészt az előző évfolyamban történt nagyobb felvételi létszám, vagy a székhely és telephely között rögzített létszámmegosztás, vagy annak a következménye, hogy több főt a jelentkezők közül nem lehetett felvenni. Ne felejtjük el, hogy a felvételi eljárás során a jelöltek hozzájárulnak a nemzetbiztonsági bevizsgálásukhoz és előfordulhat olyan, hogy ezen vizsgálat eredményeként nem lehet valakit a képzésre felvenni.

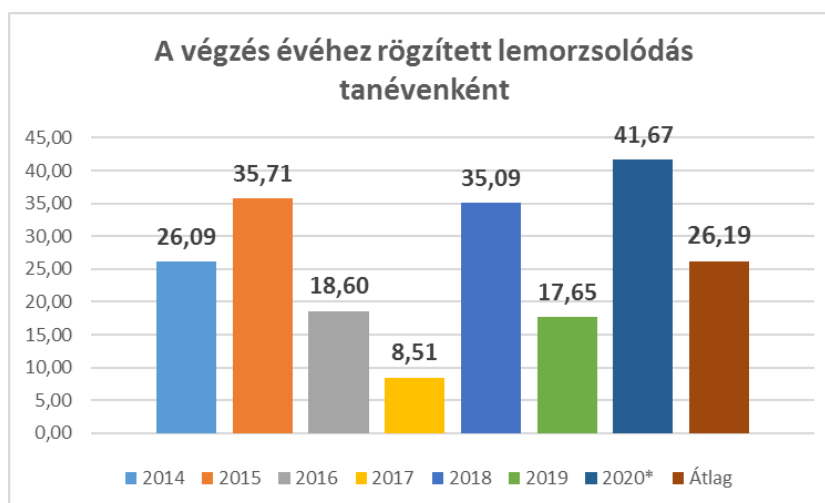

2. ábra Az MH AA iskolai rendszerű, induló honvéd altiszt-jelölt létszám adatai tanévenkénti bontásban (2012-2019)¹⁶

Mekkora a lemorzsolódás a kétéves képzés során? Elvárható lenne, hogy ez az adat ne legyen túl magas, hiszen a honvéd altiszt-jelölt hallgatók a tanulmányaik ideje alatt teljes ellátást, ruházatot, szállást és étkeztetést kapnak, továbbá a tanulmányi eredményük alapján ösztöndíjban is részesülnek. Ezek után különösen meglepő a lemorzsolódás, átlag $\approx 26\%$ -os mértéke. Különösen zavaróak a 35% és 41% körüli értékek. Szomorú, hogy még a Szabóky Adolf ösztöndíjban részesülő évfolyam esetében is 17,65% volt a lemorzsolódás. Mi lehet ennek az oka? A gyenge ellátási-, elhelyezési körülmények? A tantermeink állapota? Nem tudom, de az „Acélkocka” képzési rendszer bevezetése körüli bizonytalanság, biztosan rányomta a bélyegét a 2020-ban végző, jelenleg is futó képzés lemorzsolódására. Az „Acélkocka” képzésben résztvevők illetménye össze sem hasonlítható a honvéd altiszt-jelölt

¹⁶ A 2019/2020 tanévben nem történt beiskolázás, ezért a 2019 szeptemberi beiskolázás értéke 0 fő, nem látható oszlopként az ábrán. Forrás: Saját szerkesztés.

hallgatók ösztöndíjával, arról nem is beszélve, hogy az új képzési rendszerben résztvevők nem egész egy év alatt lesznek őrmesterek, míg az altiszt-jelölteknek ezért két évet kell tanuljanak.

3. ábra A tanulmányok alatti lemorzsolódás a kibácsajtás évéhez rögzítve %-ban kifejezve (2014-2020)¹⁷

Érdemes megvizsgálni és összehasonlítani polgári szakképzésben a tanulószertződés rendszerben és ezzel párosulva még hiány-szakképesítést is tanuló diákok Szabóky Adolf ösztöndíj keretében megszerezhető juttatásait, az altiszt-jelölt hallgatók juttatásaival. A tanulószertződés során megkapható havi ösztöndíj mértékét az Szt. 63. § (2) bekezdése, a mindenkori minimálbérhez (2019-ben: 149000 Ft) és a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményében rögzített elmélet/gyakorlat óraszám arányához rögzíti. A Szabóky Adolf ösztöndíj összegét az ösztöndíjról szóló 252/2016 (VIII. 24.) Kormányrendelet 4. § (5) bekezdése határozza meg. Az esetünkben a Szabóky ösztöndíj összegét a szakgimnáziumi képzés vonatkozásában érdemes megnézni, mert az MH AA, mint szakképző intézmény kizárólag szakképzési évfolyammal működő szakgimnáziumként sorolható be. Ahogy az alábbi táblázatban látható a polgári képzésben 35645-79055 Ft közötti ösztöndíjat kaphat havonta egy hallgató, aki 3,01 fölötti tanulmányi átlaggal rendelkezik.

Juttatás	Minimum	Maximum
Tanulószertződés	149000 Ft x 15% x 0,7= 15645 Ft	149000 Ft x 15% x 1,3= 29055
Szabóky Adolf ösztöndíj szakgimnáziumban	3,01 tanulmányi átlag felett= 20.000 Ft	4,51 és 5,0 között= 50.000 Ft
Összesen	35645 Ft	79055 Ft

1. táblázat A polgári szakképzés szakgimnáziumi juttatásai a tanulószertződés keretében és a hiány-szakképesítést is tanuló diákok esetében (2019 évben)¹⁸

A honvéd altiszt-jelölt hallgató ösztöndíját a Hjt. 231. § (1) és 233. § (1) bekezdései valamint a 8. melléklet II. része szabályozza a honvédelmi illetmény alaphoz rögzítve (2019-ben: 44600 Ft). Az illetmény, egy a félévek alapján járó alapösztöndíjből, ösztöndíj kiegészítésből és az előző félév átlageredménye után járó tanulmányi pótlékból áll.

¹⁷ A 2020-as adat a 2019/2020 tanév 2/14. évfolyamán a folyó képzésen résztvevők létszámához és nem a kibocsátottak létszámához viszonyított adat. Forrás: Saját szerkesztés.

¹⁸ Forrás: Saját szerkesztés.

Az illetmény három fő terület alapján került meghatározásra:

1. alapösztöndíj (szorzószáma függ az ellátandó feladatoktól) szorzója 0,5-0,6 között lehet;
2. alapösztöndíj-ösztöndíj kiegészítés (tanulmányi félévtől függ) 0,2-től 0,26-ig terjed;
3. tanulmányi pótlék, amelyhez 3,51 tanulmányi átlag feletti eredmény esetén, minden további 0,5 eredménynövekedés után emelkedve, 0,1-0,2 közötti szorzó került rögzítésre.

Az utolsóként említett tanulmányi pótlék, a legmagasabb követelményeknek megfelelők esetében 0,4 tizedes szorzóval is adható, de ilyen a vizsgált időszakban nem volt, így nem számolok vele az összehasonlítás során. A Szabóky ösztöndíj esetében sem számoltam azzal, aki 3,01 tanulmányi átlag alatt teljesítés miatt nem kapna ösztöndíjat, ezért a honvéd altiszt-jelölt Hjt alapján járó tanulmányi ösztöndíjnál sem számolok ezzel az esettel az összehasonlításban, de figyelembe veszem, hogy a honvéd altiszt-jelölt az első tanulmányi félév során nem kap tanulmányi pótléket. Így az altiszt jelölt ösztöndíjának intervalluma 0,7-1,06-ig terjedhet, azaz 31220-47276 Ft között lehet a négy félév tanulmányai során, ami elmarad a polgári szakképzés ösztöndíjától. Ez az olló a „Szakképzés 4.0” tervezett polgári szakképzési ösztöndíjai esetén várhatóan nyílni fog. Megállapítható az is, hogy a honvéd altiszt-jelölt hallgató ösztöndíja nem kellően differenciált, mert nem eléggé díjazza a tanulmányi átlag eredményének növekedését. Ezen változtatni kell, hogy motiváló hatása is lehessen az ösztöndíjnak.

Végzők számának és a vizsgaeredmények elemzése (2014-2019):

A vizsgált 2012-2018 időszakban 348 fő kezdte meg a tanulmányait az MH AA-n. Ebből a létszámból, a már említett tanulmányok alatti lemorzsolódás eredményeként 229 fő kezdte meg a szakmai vizsgát. A 2017/2018 tanév, 2018 júniusában megszervezett szakmai vizsgáin a szerelő ágazat, páncélos és gépjárműszerelő szakmairány volt az egyetlen, ahol 2 fő nem teljesítette eredményesen a vizsgaidőszakot, megbuktak. Ők a következő tanévben a jogszabályok adta kereteknek megfelelően tettek eleget a hiányzó vizsgatevékenység követelményeinek. Az ismételt javítóvizsgát eredményesen teljesítették. A 229 fő statisztikai adatban a javítóvizsgázók, mivel két vizsgaidőszakban is részt vettek, kétszer kerültek beszámításra, ezért valójában 227 fő részére állított ki szakképesítés megszerzését igazoló bizonyítványt az iskola.

Mindkét javítóvizsgázó az eredménytelen szakmai vizsgát követően szerződéses legénységi állományban kezdte meg szolgálatát. Meglepő, hogy az egyikük, már őrmesteri rendfokozattal jelent meg a javítóvizsgán.

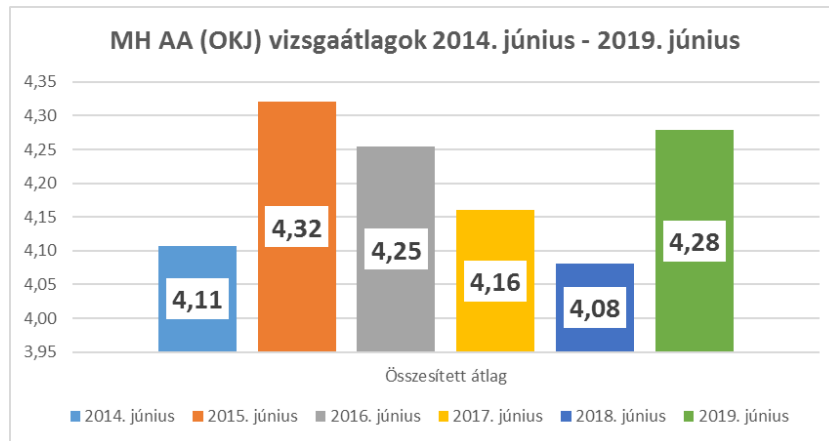
Meg kell jegyeznem, hogy a 2012 szeptemberi kétéves képzésre történő átállás eredményeként, 2013 nyarán az MH AA iskolai rendszerű képzésből nem bocsátott ki ifjú őrmestereket. A 227 fő elemzésben említett létszám, a jelenleg a 2/14. évfolyamon tanulmányokat folytató 28 fő honvéd altiszt-jelöltet nem tartalmazza, hiszen ők majd tanulmányaik eredményes befejezését követően a 2020 nyári vizsgaidőszakban tehetnek majd szakmai vizsgát.

Milyen eredményeket értek el az altiszt-jelöltek a szakmai vizsgán?

Akik a szakmai vizsgán részt vettek, 2012-öt követően 4 fős független szakmai vizsgabizottság előtt tettek szakmai vizsgát¹⁹. A vizsgabizottságban 3 fő a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal által nyilvántartott országos szakképzési névjegyzék részét képező vizsgaelnöki névjegyzékről – a HM tárca javaslatára – egy on-line rendszeren keresztül kerül kijelölésre a Pest Megyei Kormányhivatal által. A vizsgabizottság negyedik tagját az MH AA, mint képző és vizsgaszervező intézmény adja. A 4 fős vizsgabizottság, mindenképpen nagyobb függetlenséget biztosít az értékelés során, mint a korábbi, modulrendszerű vizsgáztatás 3 tagú vizsgabizottsága, amelyben szintén szerepelt egy intézményi tag.

---

¹⁹ Az Szt. 14. § (1)-(2) bekezdése szabályozza.

4. ábra A vizsgaidőszakok átlag eredményei 2012 szeptembert követően²⁰

Az eredmények, ahogy azt a **4. ábra** mutatja, kifejezetten jónak mondhatók. Ha hozzátesszük még azt is, hogy minden altiszt-jelölt angol STANAG 1.1.1.1 nyelvismeret és nyelvvizsga, valamint a vizsgára bocsátási követelményként rögzített ECDL START vagy teljes ECDL informatikai ismereteket igazoló bizonyítvánnyal és „B” vagy „B”, „C” gépjárművezetői engedély birtokában fejezte be a tanulmányait, akkor kijelenthető, hogy egyik belső-, tanfolyami képzési rendszer sem biztosít ilyen kimeneti eredményt.

2019-ben 260 fő került altisztavatásra a Hősök terén. Ebből 80 fő nem volt látható az MH AA 2017 szeptemberét követő új, rövidített idejű altiszt belső képzési rendszer elektronikus nyilvántartásában, azaz a polgári vagy valamilyen korábbi katonai végzettségük elismerésére tekintettel kerültek avatásra. Az államilag elismert iskolai képzési rendszerből 42 fő, míg az MH belső altisztképzési rendszerének átalakításáról és szabályozásáról szóló 279/2018 HVKF intézkedés²¹ alapján folytatott, legénységi állományból beiskolázó képzési rendszerből, 138 fő került avatásra.

Érdekes, hogy a vizsgált időszakban, a szakmai és vizsgakövetelmény rendeletben szereplő honvéd altiszt szakképesítés kimenetek közül, a légi vezetés ágazat, a speciális felderítő ágazat, rádió elektronikai felderítő kimenetek esetében képzést sem folytatott az MH AA, míg a műszerész ágazat páncéltörő rakéta műszerész kimenet esetében ugyan beiskolázás történt, de a tanulmányokat folytatók teljes létszáma leszerelt a képzés folyamán, így szakmai vizsga szervezése részükre nem történt.

Mely képzésen, hány vizsgaszervezés történt meg? Az adatokat az **5. ábra** mutatja. A legjobb tanulmányi eredmények a híradó ágazat rádióállomás-üzemeltető, a műszerész ágazat, fegyverműszerész és a katonai informatikai-rendszer üzemeltető kimenetek vonatkozásában, míg a legrosszabb eredmények a repülésbiztosító, a szerelő ágazat kimenetei és a repülőműszaki ágazat kimenetinek vonatkozásában születtek. Mi lehet az oka ennek? Talán az, hogy ez utóbbiak komolyabb műszaki ismereteket igényelnek és a bementi követelményként rögzített nyelvi kompetencia továbbá a műszaki ismeretek nem minden esetben társulnak a felvételt nyert hallgatók esetében. Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a már ismertetett felvételi eljárás során, nem a legjobb középfokú iskolákból és nem a legjobb eredményekkel jelentkeznek hozzánk a tanulók.

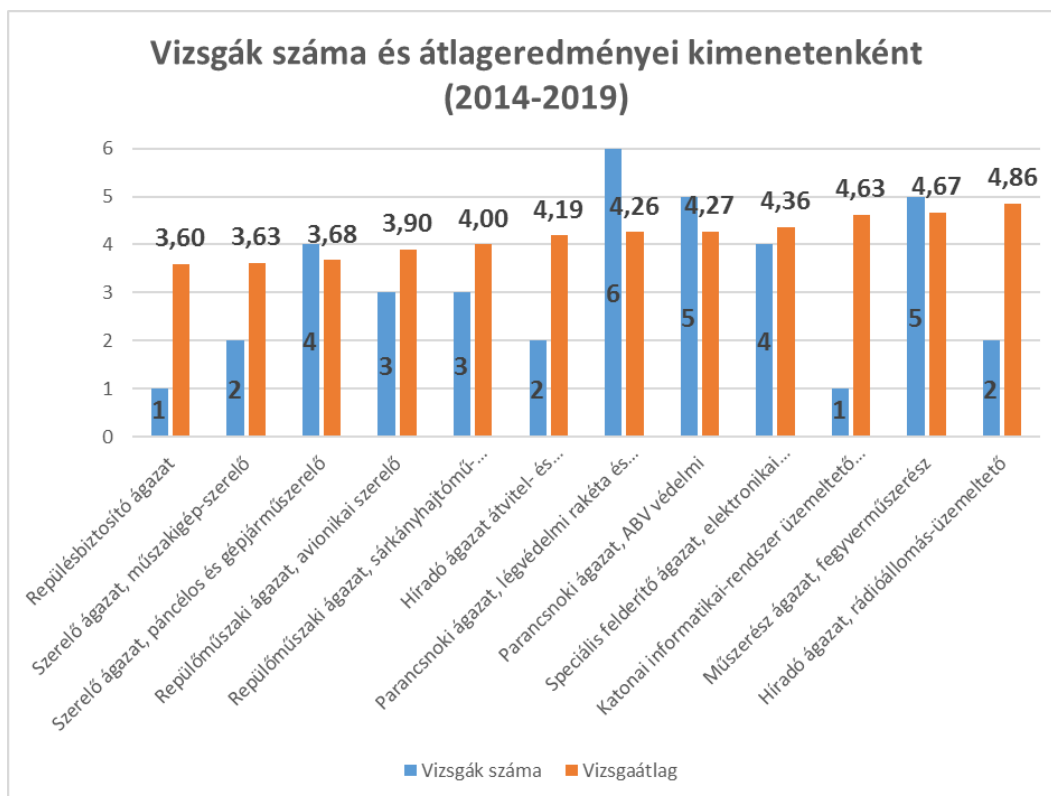
A kimenetek számosságát is érdemes megvizsgálni. A legnépszerűbb képzésünk a parancsnoki ágazat, légvédelmi rakéta és tüzér szakmairány volt. A vizsgált időszakban minden évben indításra került és 2014-2019 időszakban minden alkalommal szerveztünk vizsgát a kimenet vonatkozásában. Ezt a képzést követte a parancsnoki ágazat, ABV védelmi és a műszerész

²⁰ Forrás: Saját szerkesztés.

²¹ 4+6 hetes képzésként emlegetett képzési forma. Négy hét alaptanfolyamot és kimenettől függően 6-8 hét szakmai képzést foglalt magába. A műszaki képzés volt a leghosszabb, 11 hetes.

ágazat, fegyverműszerész szakmairány 5-5 szakmai vizsgával. A Szerelő ágazat, páncélos és gépjárműszerelő és a speciális felderítő ágazat, elektronikai hadviselés kimenetek esetében 4-4 szakmai vizsga került megszervezésre, a többi kimenet ez alatti számossággal jelent meg a szakmai vizsgák szervezése során.

Látható, hogy a legnépszerűbb szakok a parancsnoki kimenetek voltak. Bizton állítható, hogy az iskolai rendszerű katonai szakképzésben nem szereplő harckocsizó, lövész, tüzér és felderítő képzetek még népszerűbbek lettek volna, a már említett Honvédelmi alapismeretek szabadon választható érettségi tantárgyat tanuló középiskolai diákok számára.

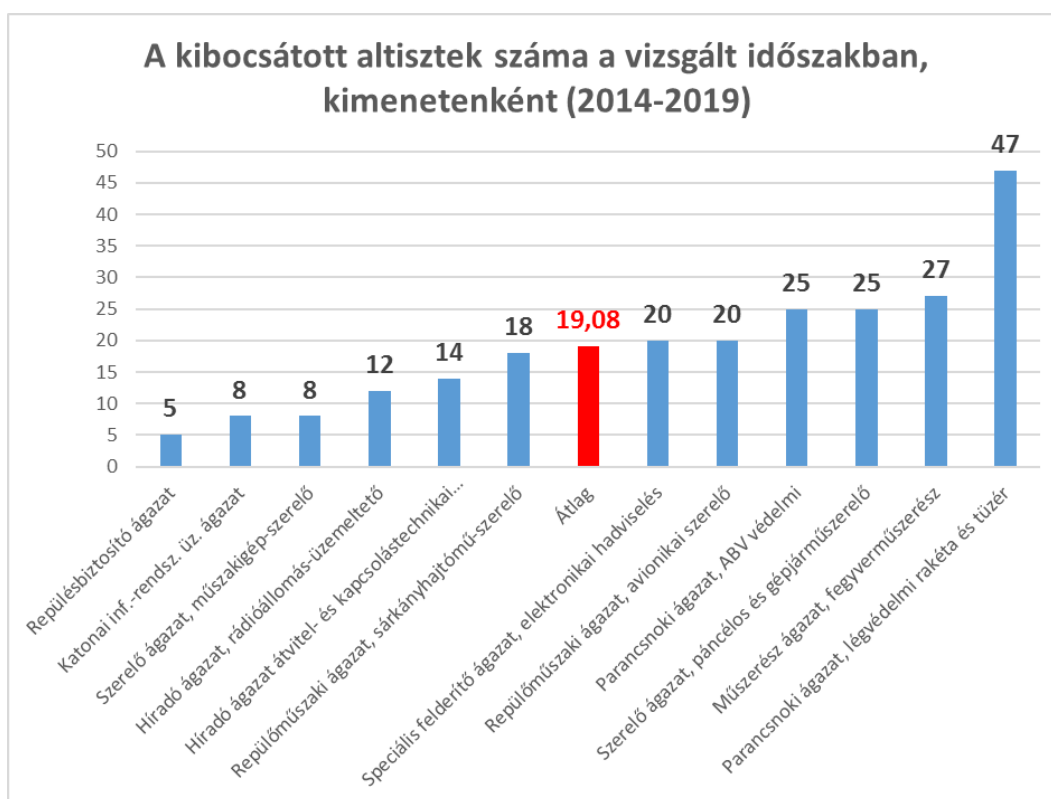

5. ábra A vizsgált időszakban szervezett vizsgák száma és átlageredményei kimenetenként²²

Milyen hatékonysággal működött a képzés? Átlagosan hány főt bocsátott ki kimenetenként az MH AA a vizsgált időszakban? Hány fő vizsgázott kimenetenként?

A kérdésekre adott válaszok elgondolkodtatóak. A 2014-2019 közötti vizsgaidőszakokban az MH AA 38 vizsgát szervezett 12 kimenet vonatkozásában. Az egyes kimenetek esetében végzett és avatott altiszt-jelöltek számát mutatja a **6. ábra**. A hat év alatt, az egy kimenetre vetített végzős, szakmai vizsgát teljesítők létszámának átlaga alig haladja meg a 19 főt. Ha ezeket az adatokat elosztjuk hittel a vizsgált időszak vizsgaidőszakainak a számával, akkor meg elszomorítóak ezek az adatok. Ez a számítás különösen igaz – a vizsgált időszakban kevesebb mint évi 8 fő – a légvédelmi rakéta és tüzér szakmairány vonatkozásában, hiszen ezen kimenet esetében valóban minden vizsgaidőszakban szervezett az MH AA szakmai vizsgát.

²² Forrás: Saját szerkesztés.

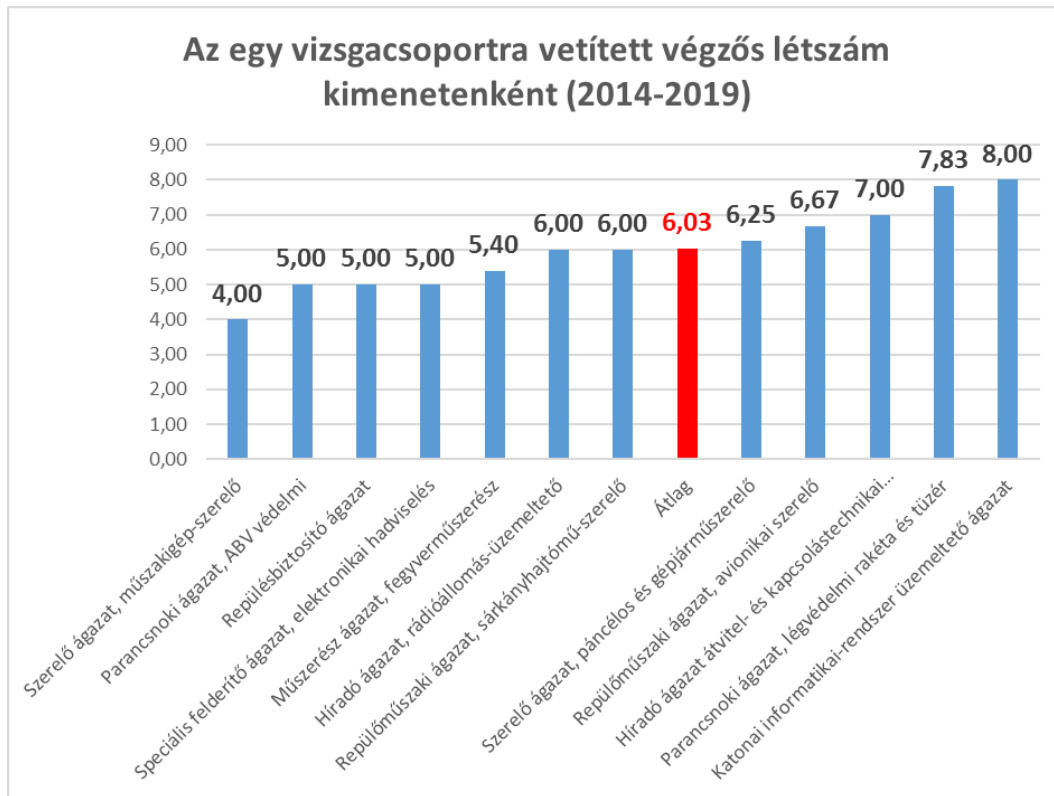
6. ábra A kibocsátott altisztek száma a vizsgált időszakban, kimenetenként (2014-2019)²³

Nézzük meg a kimeneteket, egy vizsgaszervezésre jutó kibocsátott, avatásra került altisztek számát **7. ábra**.

Az adatok 4-8 fő közötti értéket mutatnak. Az átlag, mintegy 6 fő. Mikor lenne ez jó? Akkor, ha legalább 10-15 fő közötti eredményeket mutatna. Az MH AA tantermei, oktatói kapacitása minden további nélkül képes lenne ilyen létszámok mellett is képzést folytatni. A beiskolázást már csak az „Y” generációs jellemzőkre tekintettel is meg kellett volna emelni az MH AA alapító okiratában, hiszen a bemutatott lemorzsolódás a korosztályos jellemzők miatt nagymértékben nem lesz csökkenthető. A nagyobb beiskolázási létszám, egyben a jobb képességű altiszt-jelöltek kiválasztását is lehetővé tenné, tehát egy bizonyos fokú számolt, tervezett lemorzsolódás nem hogy hátrányára lenne a képzési rendszernek, hanem az előnyére válna. Gondolhatnánk az alacsony képzési létszám oka a stabil altiszti állomány, sajnos ez sem igaz, mert a belső altisztképzési és a most induló „Acélkocka” képzési rendszerrel, nagytömegű és gyors beáramlást biztosítunk az altiszti állománykategória irányába.

Érvényt kell szerezni a Magyar Honvédség részletes bontású létszámáról szóló 25/2018. (X. 31.) OGY határozatban 250 főre emelt Honvéd altiszt-jelölt állomány létszámkeretnek és az MH AA alapító okiratában meg kell emelni az engedélyezett iskolai rendszerű létszámot.

²³ Forrás: Saját szerkesztés.

7. ábra Az egy vizsgacsoportra vetített végzős létszám kimenetenként (2014-2019)²⁴

A lemorzsolódás észszerű keretek között tartásával (≈10%) évente több mint 100 fő altisztet lehetne adni a jelenlegi képzési rendszerből. A kormányzat tervei szerint a 2020/2021 tanévtől a felsőoktatásban B2 szintű, általános nyelvi, komplex nyelvvizsga lesz a bemeneti felvétel, azaz egész biztosan tömegével várhatóak majd az alapfokú nyelvvizsgával rendelkező érettségiző diákok, így ez a bemeneti követelmény sem jelenthetne megoldhatatlan problémát.

Összegzés:

Az altisztképzés iskolai rendszerű- és belső tanfolyamrendszerű képzési területén egyaránt, a bemeneti, a képzési és kimeneti vizsgáztatási oldalon a szakmai felelős szervezetek²⁵ koordinálásával hatékony beiskolázás és képzés koordinációt kell megvalósítani. El kell kerülni az alacsony kapacitás mellett működő képzéseket. Szilárd, szakmai felelős szervezeti kontroll szükséges, szakmai és pedagógiai/képzési oldalról egyaránt. Ez a feladat nem egyszemélyi feladat. Képzési területenként, fegyvernemenként több szakember összehangolt munkáját igényli. A szakmai felelős szervezetek feladata, hogy a mindenkor éves, honvédelmi miniszter által jóváhagyott beiskolázási terv, az MH létszámgigényeit kielégítve, a képző intézmény MH AA kapacitásának maximális kihasználásával, az MH igényeket lefedő, államilag elismert képzési programok mentén olyan szakembereket, kiképzett altiszteket biztosítson, akik képesek a jelen kor multikulturális szövetségi- és hazai katonai környezetben megjelenő kihívásoknak megfelelni.

Az MH AA alapító okiratában az iskolai rendszerű képzésben engedélyezett honvéd altiszt-jelölt állományra vonatkozó képzési létszámot igazítani kell a Magyar Honvédség részletes bontású létszámáról szóló 25/2018. (X. 31.) OGY határozatban megjelent, engedélyezett 250 fő-höz. Az MH AA Honvéd altiszt szakképesítés kimeneteit a parancsnoki szakok irányában ki kell egészíteni.

²⁴ Forrás: Saját szerkesztés.

²⁵ Jelenleg a munkakörökhöz rögzítetten, a katonai közép- és felsőfokú képzésekhez a munkakör-gazdálkodással kapcsolatos feladatokról szóló 9/2014. (II. 12.) HM utasítás jelöli ki a szakmai felelős szervezeteket.

A honvéd altisztképzés bemeneti oldalán hatékony, a polgári szakképzésben meglévő ágazati képzésre épülő, a szakképzési centrumok megfelelő ágazati képzést biztosító intézményeihez kötött toborzási tevékenységre van szükség. A toborzásba az altisztképzés területén jártas, tapasztalt, hiteles szakembereket kell bevonni, akik célzottan keresik meg a potenciális utánpótlási lehetőséget biztosító polgári, érettség adó szakképző intézményeket.

A civil középfokú oktatási intézményekben a pályára irányítás érdekében költséghatékony, eredményes, valós ismereteket biztosító programokra és képzésre van szükség. A honvéd altisztképzés beiskolázási létszámait a szakmai felelős szervezetek az altisztképző intézménnyel együttműködve, figyelembe véve az „Y” és az egyre inkább a képzésben megjelenő „Z” generáció jellemzőit, tudatos lemorzsolódással tervezve állapítsák meg.

A képzési rendszerben növelni kell a résztvevőknek biztosított higiénés feltételek színvonalát, versenyképes ösztöndíjat kell biztosítani, be kell vezetni a katonai szakképzésbe az Szt. hatálya alatt megjelenő tanulószereződés rendszert, javítani kell a tantermeink állapotát, azaz vonzó XXI. századi körülményeket kell teremteni az altisztképzésben.

Meg kell tartani és erősíteni kell az altisztképzés duális jellegét. Ki kell használni az állam által elismert szakmai képzésekhez tartozó minőségbiztosítási keretrendszert, finanszírozási előnyöket.

Az egységes követelménytámasztás érdekében állandó és nem vezényelt oktatókkal kell a képzést megvalósítani az iskolai rendszerű honvéd altiszt katonai szakképzésben. Vonzóvá kell tenni az oktatói beosztásokat. A többlet pedagógiai, szakmai ismereteket és követelményeket, esetleg meglévő tudományos fokozatot megfelelően pótlékolni, díjazni kell. Ez nem egyenlő a Hjt. által biztosított munkaerőpiaci pótlék rendszerével, melynek megállapítása és mértéke is bizonytalan, hiszen statisztikai adatok alapján majd minden területen munkaerőhiány van a magyar munkaerőpiacon.

Meg kell tartani az altisztképzés rendszerébe integrált és a NKE HHK-val közösen szervezett nemzetközi kiképzést, hallgatói zárógyakorlatot és erősíteni kell az együttműködést az altiszt- és tiszt-jelölt hallgatók gyakorlati képzésének területén.

Az egységes kimeneti szabályozás megvalósításával és a különböző képzési utak kombinálásával kell az altiszt állomány utánpótlását biztosítani. Ennek szabályozására tökéletesen megfelel a mindenkor adott tanévre vonatkozó, honvédelmi miniszter által jóváhagyott éves beiskolázási terv. Meg kell valósítani az egy beosztás, azonos tudás-kompetencia, azonos jövedelem rendszerét. Ez nem zárja ki a polgári életből érkezők szakmai tudásának elismerését, de az esetükben is szükséges, a munkakörhöz és szakterülethez tartozó katonai ismeretek bővítése, számonkérése. Korábban ilyen jellegű képzést valósított meg a katonai végzettséggel nem rendelkezők esetében létező szakmai felkészítés és a betöltendő beosztásban felügyelt gyakorlati képzés.

Végezetül nem szabad elfelejteni, hogy nincs az a megfelelő ismeretekre felkészítő képzési rendszer, amely minden határon túli kapacitásnöveléssel képes humánstratégiai problémákat megoldani.

Megfontolandó a humánstratégia állománymegtartó erejének növelése, mert az egyes állománykategóriákban megjelenő nagy lemorzsolódás és annak erőn felüli utánpótlása, rövidtávon a szervezeti tudás csökkenésével jár vagy járhat együtt.

Cím:	
A Magyar Honvédség Altiszti Akadémia államilag elismert Honvéd altiszt képzésének elemző áttekintése, összefoglalása 2012-től 2019-ig	
Analytical overview and summary of the state-recognized non-commissioned officer education of the Hungarian Defense Forces Non-Commissioned Officer Academy from 2012 to 2019	
Abstract:	
A cikk a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia államilag elismert altiszt képzési rendszerét mutatja be 2012-2019. között. Elemzi a képzés szerkezeti változásait, ismerteti az MH AA felvételi adatait, a pályára irányítást, a képzési adatokat, a megtartás kérdéseit és a képzésből történő lemorzsolódási adatokat. Bemutatja a katonai oktatási intézmény eredményeit, elemzi a tanulmányi eredményeket és a kibocsátási adatokat képzési bontásban. Végezetül az elemzés alapján javaslatokat fogalmaz meg.	
The article presents the state-recognized NCO education system of the Hungarian Defence Forces Non-Commissioned Officer Academy from 2012 to 2019. Analysis structural changes in education, details HDF NCOA data of the join to education, career guidance, education data, retention issues, and dropout rates. It presents the results of the military education institution, analyses the study results and the output data by training. Finally, based on the analysis, it makes recommendations.	
Kulcsszavak:	
katonai oktatás	military education
katonai szakképzés	military vocational education
altisztképzés	NCO education
MH AA	HDF NCOA
katonai képzési adatok	military education data